

D

U

N

G

SPASITEL

FRANK HERBERT

BARONET

Spasitel Duny – retro vydání

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.baronet.cz

www.albatrosmedia.cz

 BARONET

Frank Herbert

Spasitel Duny – retro vydání – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

SPASITEL
DUNY

FRANK HERBERT

Copyright © Herbert Properties LLC 1969

Translation © Veronika Volhejnová 2000, 2013, 2017

Cover design and illustration by Jim Tierney

Published by arrangement with Trident Media Group, LLC, New York

ISBN tištěné verze 978-80-269-2210-0

ISBN e-knihy 978-80-269-2217-9 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-269-2218-6 (1. zveřejnění, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-269-2219-3 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)

Výňatky z rozhovoru s Bronsem z Iksu v cele smrti

Otázka: Co vás vedlo k tomu, že jste k Muad'dibově historii zaujal právě tento postoj?

Odpověď: Proč bych vám měl vůbec na něco odpovídat?

Otázka: Protože vaše slova zachovám pro budoucnost.

Odpověď: Hm, to je pro historika velice lákavá představa.

Otázka: Takže se mnou budete spolupracovat?

Odpověď: Proč ne. Ale stejně nikdy nepochopíte, co inspirovalo mou Historickou analýzu. Nikdy. Pro vás kněží je v sázce příliš mnoho na to, abyste...

Otázka: Zkuste to se mnou.

Odpověď: Zkusit to? No... vlastně znovu, proč ne. UVízl jsem na mělčině obecného názoru na tuto planetu, který vzešel z jejího lidového názvu Duna. Povšimněte si: nikoli Arrakis, ale Duna. Historie je posedlá Dunou jakožto pouští, jako rodištěm fremenů. Tato historie se soustřeďuje na zvyky vyplývající z nedostatku vody a z toho faktu, že fremeni vedli polokočovní život ve filtršatech, které recyklovaly většinu jejich tělesné vlhkosti.

Otázka: A to všechno není pravda?

Odpověď: To je jen povrchová pravda. To, co se děje pod tím povrchem, přehlíží historie stejně jako... jako když se někdo pokouší o pochopení mé rodné planety Iksu, aniž zkoumá, proč jsme její jméno odvodili z faktu, že jsme desátou planetou našeho Slunce. Ne... ne. Nestačí vidět v Duně místo ničivých bouří. Nestačí hovořit o hrozbě, jakou představují obří červi.

Otázka: Ale takové věci jsou přece klíčové pro charakter Arrakis!

Odpověď: Klíčové? To jistě. Ale vzniká z nich jednostranný pohled na planetu, stejně jako z názoru, že Duna je světem jedné suroviny, protože je to jediný a výhradní zdroj melanže.

Otázka: Ano. Pojďme si blíže promluvit o posvátném koření.

Odpověď: Posvátném! Jako všechny posvátné věci i koření jednou rukou dává a druhou bere. Prodlužuje život a nadaným lidem umožňuje předvídat budoucnost, ale zároveň je sváže krutou závislostí a poznamená jejich oči tak jako vaše: jsou úplně modré, bez kouska bělma. Vaše oči, váš orgán *zraku*, se stanou jednolitými, bez kontrastů – s jediným pohledem.

Otázka: Právě takové kacírství vás přivedlo do téhle cely!

Odpověď: Do téhle cely mě přivedli vaši kněží. A jako všichni kněží i vy jste se brzo naučili nazývat pravdu kacírstvím.

Otázka: Jste tady proto, že jste se odvážil tvrdit, že Paul Atreides ztratil jistou základní složku svého lidství, než se mohl stát Muad'dibem.

Odpověď: A taky tady ztratil otce ve válce s Harkonneny. I Duncana Idaha, který se obětoval proto, aby Paul a paní Jessica mohli uniknout.

Otázka: Váš cynismus nezůstane bez povšimnutí.

Odpověď: Cynismus! To je nepochybně větší zločin než kacírství. Ale já vlastně nejsem pravý cynik, víte? Já jsem jen pozorovatel a komentátor. Viděl jsem v Paulovi pravou vznešenost, když prchal do pouště se svou těhotnou matkou. Je samozřejmě pravda, že ona nebyla jen břemeno, ale i velký přínos.

Otázka: Vy historikové máte tu vadu, že nikdy nenecháte nic na pokoji. Vidíte ve svatém Muad'dibovi pravou vznešenost, ale musíte k tomu přidat cynickou poznámku. Není divu, že vás odsoudil i Bene Gesserit.

Odpověď: Vy kněží dobře děláte, že se spojujete s Bene Gesseritem. Ony také přežívají proto, že svou

činnost tají. Ale nemohou utajit fakt, že paní Jessica byla výborně školenou benegesserit'ankou. Víte přece, že benegesseritským způsobem vychovala i svého syna. Můj *zločin* spočívá v tom, že jsem to rozebíral jako jev, že jsem vysvětloval jejich mentální schopnosti a genetické programy. Vy totiž nechcete, aby se příliš upozorňovalo na to, že Muad'dib měl být ochočeným spasitelem v rukou Sesterstva, že byl nejdřív jejich *kwisatzem haderachem* a teprve pak vaším prorokem.

Otázka: Jestli jsem měl nějaké pochybnosti o tom, zda byl rozsudek smrti nad vámi oprávněný, teď jste je právě rozptýlil.

Odpověď: Zemřít můžu jen jednou.

Otázka: Existuje smrt a smrt.

Odpověď: Dejte si pozor, nebo uděláte mučedníka ze mě. Nemyslím, že by Muad'dib... Povězte mi, ví vůbec Muad'dib, co v těchhle vězeních děláte?

Otázka: Svatou rodinu malichernostmi nezatěžujeme.

Odpověď: (Smích) A pro tohle Paul Atreides bojoval o své místo mezi fremeny! Pro tohle se naučil ovládat červy a jezdit na nich! Byla chyba, že jsem vám začal odpovídat na otázky.

Otázka: Ale já dodržím svůj slib a vaše slova zachovám pro budoucnost.

Odpověď: Skutečně? Tak mě dobře poslouchejte, vy degenerovaný fremene, vy knězi, který nemáte jiného boha než sebe! Budete se mít hodně z čeho zodpovídat. Právě při fremenském rituálu dostal Paul-Muad'dib svou první velkou dávku melanže, která mu otevřela pohled do budoucnosti. A při fremenském rituálu také melanž probudila ještě nezrozenou Alii v lůně paní Jessiky. Uvědomili jste si někdy, co to pro Alii znamenalo narodit se do tohoto světa s plným vědomím, se všemi vzpomínkami a znalostmi své matky? Žádné znásilnění by nemohlo být příšernější.

Otázka: Bez posvátné melanže by se Muad'dib nemohl stát vůdcem všech fremenů. Bez své svaté zkušenosti by Alia nebyla Alií.

Odpověď: Bez své slepé fremenské krutosti byste vy nebyl knězem. Já vás fremeny znám. Myslíte si, že Muad'dib je váš, protože žije s Chani, protože převzal fremenské zvyky. Ale nejdřív ze všeho byl Atreides a vycvičila ho benegesseritanka. Měl schopnosti, které jsou vám naprosto neznámé. Mysleli jste, že vám přináší novou organizaci a nové poslání. Slíbil vám, že vaši pouštní planetu promění v ráj bohatý na vodu. A zatímco vás oslepoval takovými představami, připravil vás o panenství!

Otázka: Takové kacířství nemůže nic změnit na faktu, že ekologická transformace Duny zdárně pokračuje.

Odpověď: A já jsem se dopustil toho kacířství, že jsem vysledoval kořeny té transformace, že jsem zkoumal její následky. Bitva na pláních Arrakénu snad poučila vesmír o tom, že fremeni dokážou porazit imperiální sardaukary, ale co ještě nám ukázala? Když se hvězdné Impérium rodu Corrino stalo fremenským Impériem, kde vládne Muad'dib – co jiného se ještě s Impériem stalo? Váš džihád trval jen dvanáct let, ale jakou lekcí nám všem dal! Celé Impérium teď chápe, jakým podvodem bylo Muad'dibovo manželství s princeznou Irulán.

Otázka: Vy se opovažujete vinit Muad'diba z podvodu?

Odpověď: I když mě za to zabijete, není to kacířství. Princezna se stala jeho chotí, ne jeho ženou. Chani, ta jeho malá fremenská milenka – to je jeho žena. To ví každý. Irulán byla klíčem ke trůnu, ničím víc.

Otázka: Není těžké pochopit, proč ti, kdo konspirují proti Muad'dibovi, používají vaši Historickou analýzu jako hlavní argument!

Odpověď: Já vás přesvědčovat nebudu, to sám víte. Ale argumenty, které konspirátoři používají, jsou starší než má Analýza. Vytvořilo je dvanáct let Muad'dibova džihádu. Právě ten spojil staré mocenské skupiny a povolal spiknutí proti Muad'dibovi.

Paula Muad'diba, mentata imperátora, a jeho sestru Alii obklopuje tak bohatá zásobárna mýtů, že je obtížné pod všemi těmi závoji spatřit skutečné lidi. Ale přece jen kdysi existoval muž zrozený jako Paul Atreides a žena zrozená jako Alia. Jejich tělo podléhalo zákonům prostoru a času. A i když je jejich všetečné schopnosti postavily mimo obvyklé hranice prostoru a času, pocházeli z lidského rodu. Zažívali skutečné události, které zanechávaly stopy na skutečném vesmíru. Abychom je pochopili, musíme si uvědomit, že jejich katastrofa byla katastrofou celého lidstva. Toto dílo je tedy věnováno nikoli Muad'dibovi nebo jeho sestře, ale jejich dědicům – nám všem.

VĚNOVÁNÍ Z MUAD'DIBOVY KONKORDANCE,
JAK JE ULOŽENO
V PAMÁTNÍKU MAHDÍHO DUCHOVNÍHO KULTU V TABLE

Muad'dibova vláda v Impériu zplodila víc historiků než kterákoli jiná éra v lidských dějinách. Většina z nich obhajovala jeden určitý úhel pohledu, nesnášenlivý a sektářský, ale i to něco vypovídá o zvláštním vlivu tohoto člověka, který vzbudil tolik vášní na tolika různých světech.

Byly v něm samozřejmě obsaženy i prvky historie, ideální a idealizované. Tento muž, který se narodil jako Paul Atreides v prastarém velkorodu, získal důkladný *prana-bindú*ový výcvik od paní Jessiky, své benegesseritské matky, a dokázal tedy výborně ovládat své svaly a nervy. Ale co víc, byl také *mentat* a jeho intelektuální schopnosti přesahovaly možnosti všech náboženstvím zakázaných mechanických počítačů, které se kdysi dávno používaly.

A především byl Muad'dib *kwisatz haderach*, jehož se Sesterstvo pomocí svých genetických programů pokoušelo získat po dobu tisíců generací.

Kwisatz haderach, ten, kdo může být „na mnoha místech zároveň“, tento prorok, muž, jehož prostřednictvím doufalo Sesterstvo ovládnout osudy lidstva – tento muž se stal imperátorem Muad'dibem a uzavřel manželství z rozumu s dcerou padišáha imperátora, kterého porazil.

Uvědomte si, jaký to byl paradox, jaký neúspěch byl obsažen už v samotném tomto faktu. Jistě jste četli jiné historické knihy a znáte vnějšková fakta. Muad'dibovi divocí fremeni skutečně přemohli padišáha Shaddama IV. Porazili sardaukarské legie, spojené síly velkordů, harkonnenské armády i žoldnéřské vojsko zaplacené z peněz landsraadu. Muad'dib srazil na kolena Kosmickou gildu a vlastní sestru Alii posadil na náboženský trůn, který Bene Gesserit považoval za svůj.

To všechno skutečně udělal. A udělal ještě víc.

Muad'dibovi misionáři kvizarátu nesli svou náboženskou válku vesmírem v džihádu, jehož hlavní nápor trval jen dvanáct standardních let, ale během té doby náboženský kolonialismus přivedl celé lidstvo až na malý zlomek pod jedinou vládu.

Dokázal to proto, že se zmocnil Arrakis, planety známější jako Duna, a tím získal monopol na nejcennější hodnotu v říši – geriatrické koření, melanž, životodárný jed.

To je další složka ideální historie: látka, jejíž psychická chemie odhalovala tajemství času. Bez melanže by benegesseritské Ctihodné matky nemohly svým obdivuhodným způsobem pozorovat a ovládat lidi, navigátoři Gildy by nedokázali vidět bezpečné cesty vesmírem a miliardy poddaných Impéria by zemřely na abstinenční syndrom po odepření drogy.

Bez melanže by Paul Muad'dib nemohl prorokovat.

Víme, že právě tento okamžik nejvyšší moci v sobě obsahoval i neúspěch. Mohla existovat jen jediná odpověď – že zcela přesné a úplné předzvěstné schopnosti jsou smrtící.

Jiní historikové tvrdí, že Paula-Muad'diba porazili viditelní spiklenci – Gilda, Sesterstvo a amorální vědci z Bene Tleilaxu se svými tvarovými tanečníky. Jiní historikové poukazují na špehy ve vlastní Muad'dibově

domácnosti. Velkou důležitost připisují Duskému tarotu, který zastřel Muad'dibovu věšteckou schopnost. Někteří poukazují na to, že Muad'dibovi byly vnuceny služby *gholy*, těla vzkříšeného z mrtvých a vycvičeného tak, aby Muad'diba zlikvidovalo. Musejí ale přece vědět, že tím gholou byl Duncan Idaho, atreidský velitel, který položil život pro záchranu života chlapce Paula.

Důkladně také popisují kabalou kvizarátu, vytvořenou Korbou Chvalořečníkem. Krok za krokem nám vysvětlují Korbův plán udělat z Muad'diba mučedníka a svalit vinu na Chani, jeho fremenskou konkubínu.

Jak může cokoli z toho vysvětlit fakta, která nám odhalila historie? Nemůže. Neúspěch takové obrovské, daleko vidící moci můžeme pochopit jen jako důsledek smrtící síly věštecké schopnosti.

Doufejme, že se ostatní historikové z tohoto odhalení poučí.

BRONSO Z IKSU: HISTORICKÁ ANALÝZA – MUAD'DIB.
DRUHÉ, DOPLNĚNÉ VYDÁNÍ

Neexistuje předěl mezi bohy a lidmi; jedno pomalu a nenápadně přechází do druhého.

MUAD'DIBOVA PŘÍSLOVÍ

I přes smrtící podstatu spiknutí, které doufal uvést v život, se myšlenky Scytala, tleilaxanského tvarového tanečníka, stále znova vracely k pocitům soucitu a lítosti.

Bude mě mrzet, jestli Muad'dibovi přivedím smrt a trápení, uvědomil si.

Tyto myšlenky pečlivě skrýval před svými spoluspiklenci. Jemu samému ovšem řekly, že se snáz identifikuje s obětí než s útočníky – což byla věc pro Tleilaxany charakteristická.

Scytale stál trochu stranou od ostatních a užasle mlčel. Hádky o psychický jed už se chvíli táhla. Byla

prudká a vášnivá, ale zdvořilá tím slepě nutkavým způsobem, do jakého všichni členové starých Velkých škol upadali pokaždé, když se jednalo o věc blížkou jejich dogmatu.

„Když si už myslíte, že jste ho dostali, tak zjistíte, že se mu nestalo vůbec nic!“

To byla ta stará Ctihodná matka z Bene Gesseritu Gaius Helena Mohiamová, která byla tady na Wallachu IX. jejich hostitelkou. Ta stará čarodějnice v černém rouchu, vyschlá a hubená jako tyčka, seděla ve vznášejícím se křesle po Scytalově levici. Kápi své *aby* měla shozenou na zádech, takže bylo dobře vidět její vrásčitou tvář i stříbrné vlasy. Hluboko zapadlé oči se dívaly z tváře připomínající lebku.

Mluvili jazykem *mirabhása*, plným nahloučených souhlásek a spojených samohlásek. Byl to vhodný nástroj pro vyjádření citových nuancí. Edric, kormidelník Gildy, teď odpověděl Ctihodné matce vokálním pukrletem spojeným s pohrdavým uchechtnutím – byla to dokonale ukázka povýšené zdvořilosti.

Scytale pohlédl na vyslance Gildy. Edric plaval v nádrži oranžového plynu jen několik kroků od něj. Jeho nádrž stála uprostřed průhledné kupole, kterou Sesterstvo pro tuto schůzku vybudovalo. Navigátor byl tvor podlouhlého, nejasně lidského těla, na nohou a rukou mu rostly plovací blány – vypadal jako ryba v podivném moři. Z ventilů jeho nádrže vycházely světle oranžové obláčky, výrazně vonící geriatrickým kořením, melanží.

„Jestli budeme pokračovat tímhle způsobem, tak umřeme na vlastní hloupost!“

To řekla čtvrtá přítomná osoba – *potenciální* členka spiknutí – princezna Irulán, manželka (ale *ne žena*, připomněl si Scytale) jejich společného nepřítele. Stála u jednoho z rohů Edrikovy nádrže; vysoká plavovlasá kráska v nádherné róbě a klobouku z modré velrybí kůže. V uších se jí třpytily zlaté náušnice. Chovala se s aristokratickou povýšeností, ale něco v té podivné hladkosti jejích rysů prozrazovalo, že za jejím ovládáním stojí i benegesseritský výcvik.

Scytalova mysl se od nuancí jazyka a tváří zatoulala k nuancím místa. Všude kolem kupole se táhly kopce pokryté tajícím sněhem, na němž se tu a tam vlhce a modře odrážely paprsky malého modrobílého slunce.

Proč zrovna tohle místo? uvažoval Scytale. Bene Geserit málokdy dělá něco náhodně. Třeba otevřený charakter kupole: konvenčnější a uzavřenější prostor by mohl v navigátorovi Gildy vyvolávat klaustrofobii a nervozitu. Byl zvyklý žít mimo planetu, ve volném kosmu, a to samozřejmě ovlivňovalo jeho psychiku.

Ovšem postavit tohle místo speciálně pro Edrika – jak nápadněji by se dalo poukázat na jeho slabost!

Co je tu asi namířeno proti mně, uvažoval Scytale.

„Vy nám nemáte co říct, Scytale?“ obrátila se na něj Ctihodná matka.

„To mě chcete zatáhnout do tohoto nesmyslného sporu?“ zeptal se Scytale. „No dobře. Máme co do činění s potenciálním mesiášem. Na někoho takového se nedá zaútočit přímo. Jeho mučednictví by znamenalo naši porážku.“

Všichni na něj zůstali zírat.

„Myslíte, že je to jediné nebezpečí?“ ptala se sípavě Ctihodná matka.

Scytale pokrčil rameny. Pro tuto schůzku si zvolil mírný kulatý obličej, veselé rysy a ochablé plné rty, tělo podobné knedlíku. Když si teď prohlížel své spoluspiklence, uvědomil si, že svůj vzhled vybral úplně ideálně – nejspíš instinktivně. V této skupině on jediný dokázal manipulovat se vzhledem svého těla a dodat mu širokou škálu tvarů a rysů. Byl přece lidský chameleon, tvarový tanečník, a jeho nynější vzezření svádělo ostatní k tomu, aby ho podceňovali.

„No?“ naléhala Ctihodná matka.

„Užíval jsem si mlčení,“ odpověděl Scytale. „O našich nepřátelských vztazích je lépe nemluvit.“

Ctihodná matka se narovnala a Scytale si uvědomil, že ho přehodnocuje. Všechny benegesseritanky měly za sebou důkladný pranabindúový výcvik a ovládaly své svaly a nervy jako málokterý člověk. Ale Scytale,

tvarový tanečník, měl svaly a nervová spojení, jaká se u druhých ani nevyskytovala, a navíc zvláštní schopnost zvanou *simpatico*, jistý druh vnitřní napodobovací schopnosti, která mu umožňovala s cizím vzhledem převzít i cizí osobnost.

Scytale jí dopřál dost času, aby své hodnocení ukončila, a pak řekl: „Jed!“ Vyslovil to slovo s takovým přízvukem, jako by jen on sám znal jeho tajný význam.

Zástupce Gildy se zavlnil a z lesklé reprodukcí koule, která kroužila kolem jednoho rohu jeho nádrže nad Irulán, se ozvalo: „Mluvíme o *psychickém* jedu, ne o fyzickém.“

Scytale se zasmál. Smích v mirabháse mohl protivníka doslova bičovat, a on se teď nijak neomezoval.

Irulán to ocenila úsměvem, ale koutky úst Ctihodné matky naznačovaly hněv.

„Nechte toho!“ okřikla ho Mohiamová.

Scytale se přestal smát, ale všichni ho teď pozorně sledovali. Edric s tichou zuřivostí, Ctihodná matka rozhněvaná a ve střehu, Irulán pobavená, ale zároveň zmatená.

„Náš přítel Edric naznačuje,“ řekl Scytale, „že dvě benegesseritské čarodějnice cvičené ve všech svých rafinovaných dovednostech nevědí nic o skutečném používání klamu.“

Mohiamová se obrátila k oknu a zahleděla se ke studeným horám svého domovského světa. Začínala chápat, co je tu skutečně důležité. To bylo dobře. S Irulán to ovšem bylo jiné.

„Jste vůbec na naší straně, nebo ne, Scytale?“ ptal se Edric a podíval se na něj malýma myšíma očkami.

„Nejde o to, na čí jsem straně,“ odpověděl Scytale. Nespouštěl přitom oči z Irulán. „Uvažujete, princezno, jestli vám tohle stálo za tu dlouhou cestu a za celé to riziko?“

Kývla.

„Chtěla jste si snad vyměnit pár frází s humanoidní rybou nebo si podiskutovat s tlustým tleilaxanským tvarovým tanečníkem?“ pokračoval Scytale.

Odstoupila od Edrikovy nádrže a nespokojeně zavrtěla hlavou nad ostrým pachem melanže.

Edric využil té chvíle a vstrčil si do úst melanžovou tabletu. Scytale si všiml, že koření jí, dýchá a nepochybně i pije. Bylo to pochopitelné, protože koření posilovalo kormidelníkovu předzvěstnou schopnost, umožňovalo mu vést maxitrajler vesmírem nadsvětelnými rychlostmi. S vědomím rozšířeným melanží našel pro loď takovou trasu do budoucnosti, která se vyhýbala nebezpečím. Teď Edric vycítil jiný druh nebezpečí, ale kužel jeho předzvěstných schopností ho možná neobjeví.

„Myslím, že byla chyba sem jezdit,“ podotkla Irulán.

Ctihodná matka se obrátila, otevřela oči a zase je zavřela. Byl to podivně ještěří posuněk.

Scytale přešel pohledem od Irulán k nádrži, jako by chtěl princeznu vyzvat, aby se podívala stejným směrem. Scytale věděl, že Edrika vnímá jako odporné stvoření: drzý pohled, ty hnusné ruce a nohy měkce se vlnící v plynu, kouřové prstence oranžových vírů kolem něj. Nejspíš uvažuje o jeho sexuálních zvyklostech a o tom, jaké by to bylo spářit se s někým takovým. Dokonce i generátor silového pole, který Edrikovi nahrazoval beztížný stav vesmíru, teď tvořil bariéru mezi ní a jím.

„Princezno,“ řekl Scytale, „protože je tady Edric, předzvěstný pohled vašeho manžela nemůže ani náhodou pochopit určité události včetně této... pravděpodobně.“

„Pravděpodobně,“ kývla Irulán.

I Ctihodná matka kývla, oči stále zavřené. „Předzvěstnou schopnost nechápou přesně ani ti, kdo ji mají,“ podotkla.

„Já jsem plnoprávný navigátor Gildy a mám Moc,“ vložil se do toho Edric.

Ctihodná matka znovu otevřela oči. Tentokrát se zahleděla na tvarového tanečníka a její oči ho zkoumaly s onou podivnou benegesseritskou intenzitou. Nejspíš zvažovala drobné detaily.

„Ne, Ctihodná matko,“ mružel si napůl pro sebe Scytale, „nejsem takový prost'áček, jak to vypadalo.“

„Tuto Moc druhého pohledu dobře nechápeme,“ řek-

la Irulán. „Něco na tom je. Edric tvrdí, že můj manžel nemůže vidět, vědět ani předpovědět nic, co se stane v okruhu navigátorova vlivu. Ale jak daleko ten vliv sahá?“

„V našem vesmíru jsou lidé a věci, které známe jen podle jejich působení,“ řekl Edric a sevřel rybí ústa do tenké čárky. „Vím, že byli tady... tam... někde. Jako vodní tvorové při pohybu rozvří vodu, lidé s předzvěstnými schopnostmi víří čas. Vidím, kde byl váš manžel; nikdy jsem ale neviděl jeho samotného ani lidi, kteří skutečně sdílejí jeho cíle a jsou oddáni stejným věcem jako on. Tak může věstec skrýt své lidi.“

„Irulán není vaše,“ podotkl Scytale. A úkosem se po díval na princeznu.

„Všichni víme, proč se tohle spiknutí musí domlouvat výhradně v mé přítomnosti,“ odsekl Edric.

„Patrně jste užitečný,“ připustila Irulán takovým tónem, jako by hovořila o stroji.

Konečně ho vidí takového, jaký je, pomyslel si Scytale. *Dobře!*

„Budoucnost je něco, co se dá formovat,“ podotkl Scytale. „Myslete na to, princezno.“

Irulán pohlédla na tvarového tanečníka.

„Lidé, kteří sdílejí Paulovy cíle a jsou věrní stejným věcem,“ opakovala zamyšleně. „Takže některé jeho fremenské legionáře chrání jeho plášť. Viděla jsem, jak jim věští, slyšela jsem, jak vzývali svého mahdího, svého Muad'diba.“

Uvědomila si, že tu stojí před soudem, pomyslel si Scytale, *že ještě nebyl vyřčen rozsudek, který ji může zachránit nebo zničit. Vidí, jakou past jsme jí nachystali.*

Scytalův pohled se na okamžik setkal s pohledem Ctihodné matky a Tleilaxan si s podivným pocitem uvědomil, že právě myslela na totéž co on. Bene Gesserit svou princeznu samozřejmě předem připravil a náležitě instruoval. Ale vždycky přijde chvíle, kdy se benegesserit'anka musí spoléhat na vlastní výcvik a instinkty.

„Princezno, vím, co si od imperátora přejete nejvíc,“ řekl Edric.

„A kdo to neví?“ zeptala se Irulán trpce.

„Chcete se stát matkou zakladatelkou nové dynastie,“ pokračoval Edric, jako by ji neslyšel. „Ale jestli se k nám nepřidáte, nikdy k tomu nedojde. Na to vám dám své slovo věštce. Imperátor se s vámi oženil z politických důvodů, ale nikdy s ním nebudete sdílet lože.“

„Takže jste nejen věstec, ale taky voyeur,“ ušklíbla se Irulán pohrdlivě.

„Imperátor je víc ženatý se svou fremenskou konkubínou než s vámi,“ oplatil jí ránu Edric.

„A ona mu dědice nedá,“ řekla Irulán.

„První obětí silných emocí bývá rozum,“ podotkl Scytale polohlasem. Viděl, jak to v Irulán vě, jak jeho poznámka účinkuje.

„Nedá mu dědice,“ opakovala Irulán s klidem udržovaným vypětím vůle, „protože jí tajně dávám antikoncepční prostředek. Je tohle to přiznání, které jste ode mě chtěli slyšet?“

„Tohle by se imperátor dozvědět neměl,“ podotkl s úsměvem Edric.

„Mám pro něj připravené lži,“ vysvětlila Irulán. „Možná dokáže rozpoznat pravdu, ale některým lžím se věří snáz než pravdě.“

„Musíte se rozhodnout, princezno,“ vybídl ji Scytale, „ale nezapomínejte, co vás chrání.“

„Paul je ke mně spravedlivý,“ řekla. „Zasedám v jeho Radě.“

„Za těch dvanáct let, co jste jeho princezna manželka,“ zeptal se Edric, „projevil vám někdy sebemenší vřelost?“

Irulán zavrtěla hlavou.

„Svrhl vašeho otce za pomoci těch svých neblaze proslulých fremenských hord, vzal si vás, aby legalizoval svůj nárok na trůn, ale nikdy vás nedal korunovat císařovnou,“ pokračoval Edric.

„Edric se vás snaží ovlivnit city, princezno,“ konstatoval Scytale. „Není to zajímavé?“

Pohlédla na tvarového tanečníka, uviděla na jeho tváři úsměv a odpovíděla na něj pozdvižením obočí. Scyta-

le viděl, že si je teď už plně vědoma, že pokud odtud odejde pod Edrikovým vlivem, je šance, že tato schůzka zůstane Paulovu všeteckému zraku utajena. Ale když se k ničemu nezaváže...

„Nezdá se vám, princezno,“ zeptal se Scytale, „že Edric má v našem spiknutí nepatřičný vliv?“

„Už jsem souhlasil s tím, že se podřídím nejlepšímu rozhodnutí,“ ohradil se Edric.

„A kdo určí, které rozhodnutí je to nejlepší?“ zeptal se Scytale.

„Chcete, aby odtud princezna odešla, aniž by se k nám připojila?“ zeptal se Edric.

„Chce, aby se zavázala doopravdy,“ zavrčela Ctihodná matka. „Mezi námi by se neměly používat žádné nečisté prostředky.“

Scytale si všiml, že Irulán teď stojí uvolněně, v přemýšlivém postoji, ruce založené do rukávů roucha. Nejspíš uvažuje o té návnadě, kterou jí předhodil Edric: *založit královskou dynastii!* Patrně přemýšlí o tom, jak se asi spiklenci pojistili, aby se před ní chránili. Nejspíš vše důkladně zvažuje.

„Scytale,“ řekla konečně Irulán, „říká se, že vy Tleilaxané máte zvláštní smysl pro čest: že vaše oběti musejí vždycky mít možnost uniknout.“

„Pokud ji dokážou najít,“ souhlasil Scytale.

„Jsem já obět’?“ ptala se Irulán.

Scytale se rozesmál.

Ctihodná matka si nesouhlasně odfrkla.

„Princezno,“ řekl Edric vemlouvavě, „vy už jste jedna z nás, o to nemějte strach. Copak nešpehujete v imperátorské domácnosti pro své nadřízené z Bene Gesse-ritu?“

„Paul ví, že podávám zprávy svým učitelkám,“ řekla.

„Ale nedáváte jim snad podklady pro účinnou propagandu proti vašemu imperátorovi?“ ptal se Edric dál.

Ne „našemu“ imperátorovi, uvědomil si Scytale. „Vašemu“ imperátorovi. Irulán je příliš benegesseriťanka, než aby jí takové přehánění mohlo uniknout.

„Jde především o jednotlivé typy moci a o to, jak se

dají použít,“ řekl Scytale a přistoupil k navigátorově nádrži. „My Tleilaxané věříme, že v celém vesmíru je jen neukojitelný hlad hmoty, že energie je to jediné, co je skutečně *pevné*. A energie se může učit. Dobře mě poslouchejte, princezno. Energie se může učit. Tomu říkáme moc.“

„Nepřesvědčili jste mě, že dokážeme imperátora porazit,“ namítla Irulán.

„My jsme ještě nepřesvědčili ani sami sebe,“ odpověděl Scytale.

„Kam se obrátíme, tam se setkáme s jeho mocí,“ řekla Irulán. „Je kwisatz haderach, ten, který může být na mnoha místech zároveň. Je mahdí, jehož každý rozmar je pro misionáře jeho kvizarátu neporušitelným rozkazem. Je mentat a schopnosti jeho mozku jsou větší, než jaké byly schopnosti těch nejlepších dávných počítačů. Je Muad'dib, který jediným příkazem svým fremenům může vylidnit planetu. Má předzvěstné vidění, kterým hledí do budoucnosti. Má genetický fond, jaký bychom si my benegesserit'anky přály –“

„Víme, jaký je,“ přerušila ji Ctihodná matka. „A víme také, že ta zvrácenost, jeho sestra Alia, má též genetický kód. Ale oba jsou také lidé. A jako takoví mají své slabosti.“

„A kde jsou ty lidské slabosti?“ zeptal se tvarový tanečník. „Máme je hledat v náboženském směru jeho džihádu? Dá se imperátorův kvizarát obrátit proti němu? A co pravomoc velkorodů? Může rada landsraadu udělat víc než jen bezzubě protestovat?“

„Navrhuji Combine Honnete Ober Advancer Mercantiles,“ řekl Edric a obrátil se ve své nádrži. „CHOAM je obchodní organizace a obchodník jde vždycky za ziskem.“

„Nebo možná imperátorovu matku,“ navrhl Scytale. „Pokud já vím, paní Jessica žije na Caladanu, ale se svým synem je v častém styku.“

„Ta zrádná bestie,“ prohlásila vyrovnaným hlasem Mohiamová. „Kéž bych si byla usekla vlastní ruce, které ji vycvičily.“

„Naše spiknutí potřebuje nějakou páku,“ pokračoval Scytale.

„Jsme víc než spiklenci,“ odsekla Ctihodná matka.

„No jistě,“ souhlasil Scytale. „Jednáme energicky a učíme se rychle. Proto jsme také jedinou nadějí a jistou spásou lidstva.“ Řekl to vážně a s absolutním přesvědčením – ale protože taková věta přišla od Tleilaxana, byl to možná spíš dokonalý úsměšek.

Tu nuanci ale pochopila patrně jen Ctihodná matka. „Proč?“ zeptala se Scytala.

Dřív než tvarový tanečník stačil odpovědět, Edric si odkašlal a řekl: „Nemáme čas si tady hrát s filozofickými nesmysly. Každá otázka se dá nakonec převést na jednu jedinou: ‚Proč vůbec něco existuje?‘ Z každé náboženské, obchodní a vládní otázky nakonec vyplyne jedno: ‚Kdo bude mít v rukou výkonnou moc?‘ Spojenectví, koncerny, komplexy, to všechno je honba za přeludem, pokud v nich nejde o moc. Všechno ostatní je nesmysl a většina myslících bytostí si to dříve či později uvědomí.“

Scytale pokrčil rameny. To gesto bylo určeno výhradně Ctihodné matce – Edric odpověděl na její otázku za něj. Tenhle kazatelský hlupák byl jejich největší slabinou. A aby si byl docela jistý, že Ctihodná matka správně pochopila, co chtěl naznačit, dodal: „Když někdo naslouchá slovům učitele, dostává se mu vzdělání.“

Ctihodná matka pomalu kývla.

„Princezno,“ pokračoval Edric, „rozhodněte se. Byla jste vybrána jako nástroj osudu, jako nejlepší...“

„Nechte si to svoje lichocení pro někoho, na koho udělá dojem,“ přerušila ho Irulán. „Před chvílí jste hovořil o nějakém duchovi, o přízraku, kterým bychom mohli imperátora ovlivnit. Vysvětlíte to.“

„Atreides přemůže sám sebe!“ zakrákoral Edric.

„Přestaňte mluvit v hádankách!“ obořila se na něj Irulán. „Co je to za ducha?“

„Velice neobvyklý duch,“ řekl Edric. „Má tělo a jméno. To tělo, to patří proslulému zbrojmistrovi známému kdysi jako Duncan Idaho. To jméno...“

„Idaho je mrtvý,“ přerušila ho Irulán. „Paul na něj přede mnou často vzpomínal a želel jeho ztráty. Sám viděl, jak Idaha zabili sardaukaři mého otce.“

„I když byli sardaukaři poraženi,“ vysvětloval Edric, „neztratili zdravý rozum. Předpokládejme, že moudrý sardaukarský velitel poznal v mrtvole zabité svými muži slavného zbrojmistra. Co s ním? Pro takové tělo s takovým výcvikem existuje ještě určité použití – když člověk jedná rychle.“

„Tleilaxanský ghola,“ zašeptala Irulán a pohlédla úkosem na Scytala.

Scytale, protože si všiml její soustředěné pozornosti, použil své schopnosti tvarového tanečníka – tvar se změnil v tvar, svaly se hýbaly a znovu formovaly. Nakonec před ní stál štíhlý muž. Tvář zůstala poněkud kulatější, ale byla snědá a s trochu ploššími rysy. Vysoko posazené lícní kosti vybíhaly dopředu a nad nimi seděly temné oči. Vlasy byly černé a nepoddajné.

„Ghola tohoto vzhledu,“ ukázal Edric na Scytala.

„Nebo jenom další tvarový tanečník?“ zeptala se Irulán.

„Žádný tvarový tanečník,“ zavrtěl hlavou Edric. „Tvarový tanečník může být při delším zkoumání odhalen. Ne: předpokládejme, že náš moudrý sardaukarský velitel nechal Idahovo tělo uchovat pro naše regenerační nádrže. Proč ne? Tělo obsahovalo svaly a nervy jednoho z nejlepších šermířů historie, atreidského poradce, vojenského génia. Byla by přece škoda takové schopnosti a výcvik ztratit, když by se daly oživit a použít třeba na místě instruktora sardaukarů.“

„O tom jsem nezaslechla ani slovo, a to jsem byla otcovou důvěrníci,“ řekla Irulán.

„Ano, ale váš otec byl tou dobou už poražený a vás během pár hodin prodali novému imperátorovi,“ připomněl Edric.

„Skutečně se to stalo?“ naléhala.

Edric shovívavě trpělivým tónem, schválně vypočítaným tak, aby ji dopálil, opakoval: „Předpokládejme, že náš moudrý sardaukarský velitel, který věděl, že je třeba si pospíšet, okamžitě poslal konzervované Idahovo tělo

Bene Tleilaxu. A předpokládejme, že velitel i jeho muži zemřeli dřív, než o tom stačili informovat vašeho otce – kterému by to stejně k ničemu nebylo. I za této situace by tu ale zůstala ta fyzická skutečnost, to tělo odeslané Tleilaxanům. Dalo se samozřejmě poslat jedinou cestou, a to maxitrajlerem. My z Gildy pochopitelně víme o každém přepravovaném nákladu. A tak nás napadlo, co tak toho gholu koupit jako dar pro imperátora?“

„Takže jste to udělali,“ dodala Irulán.

Scytale, který mezitím na sebe zase vzal svou obloustlou předchozí tvářnost, řekl: „Jak nás výřečný přítel naznačil, udělali jsme to.“

„A jak byl Idaho kondicionován?“ zeptala se Irulán.

„Idaho?“ zeptal se Edric a podíval se na Tleilaxana. „Vy něco víte o nějakém Idahovi, Scytale?“

„Prodali jsme vám tvora jménem Hayt,“ odpověděl Scytale.

„No jistě, Hayt,“ opakoval Edric. „A proč jste nám ho prodali?“

„Protože jsme si kdysi vypěstovali vlastního kwisatze haderacha,“ odpověděl Scytale.

Ctihodná matka prudce zvedla hlavu a pohlédla na něj. „O tom jste nám nic neřekli!“ obvinila ho.

„Neptaly jste se,“ pokrčil rameny Scytale.

„A jak jste vy přemohli toho svého kwisatze haderacha?“ zeptala se Irulán.

„Někdo, kdo celý život strávil vytvářením jednoho určitého obrazu sebe sama, raději zemře, než by se stal protikladem toho obrazu,“ vysvětloval Scytale.

„Nerozumím,“ přiznal kupodivu Edric.

„Zabil se sám,“ zavrčela Ctihodná matka.

„Dobře mě sledujte, Ctihodná matko,“ varoval ji Scytale a použil přitom tón hlasu, který říkal: Nejste sexuální objekt, nikdy jste nebyla sexuální objekt, nemůžete být sexuální objekt.

Tleilaxan čekal, až jí ta neomalenost náležitě dojde. Nesmí si jeho záměr špatně vyložit. Až ji trochu přejde vztek, musí si uvědomit, že Tleilaxan nemá důvod k takovému obvinění, protože nepochybně musí znát poža-

davky na plození dětí, které Sesterstvo svým členkám ukládá. V jeho slovech byla ovšem sprostá urážka, která se k Tleilaxanovi naprosto nehodila.

Vložil se do toho Edric a chlácholivým stylem mirabhásky se pokusil uhladit napětí. „Scytale, řekli jste nám, že nám Hayta prodáváte proto, že souhlasíte s využitím, jaké pro něj chystáme.“

„Edriku, vy budete mlčet, dokud vám nedovolím mluvit,“ usadil ho Scytale. Když se navigátor nadechl k protestu, okřikla ho i Ctihodná matka: „Mlčte, Edriku!“

Navigátor ve své nádrži rozčileně zamával končetinami.

„Naše vlastní pomíjivé city nejsou důležité pro řešení našeho společného problému,“ řekl Scytale. „Zastírají racionalitu, protože jediná důležitá emoce je onen základní strach, který nás na tuto schůzku přivedl.“

„To chápeme,“ řekla Irulán s pohledem na Ctihodnou matku.

„Musíte chápat riskantní omezení naší ochrany,“ pokračoval Scytale. „Věštec nemůže náhodně narazit na něco, co nedokáže chápat.“

„Jste nevyzpytatelný, Scytale,“ řekla Irulán.

Nevyzpytatelný? Vhodné slovo. Moje skutečné záměry nesmí nikdy pochopit, pomyslel si Scytale. Až to všechno skončí, budeme mít kwisatz haderacha, kterého budeme moci ovládat. Tihle ostatní nebudou mít nic.

„Jak vznikl ten váš kwisatz haderach?“ zeptala se Ctihodná matka.

„Hráli jsme si s několika čistými esencemi,“ vysvětloval Scytale. „S čistým dobrem a čistým zlem. Čistý zločinec, kterého těší jen vyvolávat bolest a hrůzu, může být docela poučný.“

„Starý baron Harkonnen, dědeček našeho imperátora, byl také tleilaxanským výtvozem?“ zeptala se Irulán.

„Naším ne,“ zavrtěl hlavou Scytale. „Ale příroda často vytvoří stejně nebezpečné jedince, jako jsou ti naši. My je jen vytváříme za takových podmínek, abychom je mohli studovat.“

„Nepřipustím, abyste se ke mně chovali takhle, abyste

mě neustále obcházel!“ protestoval Edric. „Kdo skrývá tuhle schůzku před –“

„Tak to vidíte,“ řekl Scytale. „Čí nejlepší úsudek nás skrývá? A jaký vůbec úsudek?“

„Chci prodiskutovat způsob, jak Hayta věnovat imperátorovi,“ trval na svém Edric. „Jestli to chápu správně, Hayt odráží starou morálku, kterou si Atreides osvojil na své rodné planetě. Hayt má imperátorovi usnadnit rozšířit vlastní pojetí morálky, vymezit pozitivní a negativní prvky života a náboženství.“

Scytale se usmál a mírným pohledem přejel po svých společnících. Byli takoví, jak od nich očekával. Stará Ctihodná matka se rozháněla svými emocemi jako kosou. Irulán byla dobře vycvičena pro úkol, v němž neuspěla; její neúspěch byl i neúspěchem Bene Gesseritu. Edric nebyl nic víc (a nic méně) než kouzelníková ruka: mohl skrývat a odvádět pozornost. Teď právě Edric uraženě mlčel, protože ho ostatní ignorovali.

„Jestli to správně chápu, tak ten Hayt má otrávit Paulovu psychiku?“ zeptala se Irulán.

„Víceméně,“ kývl Scytale.

„A co kvizarát?“ zeptala se Irulán.

„Stačí jen drobná změna důrazu, malý posun emocí, a obdiv se změní v nepřátelství,“ odpověděl Scytale.

„A CHOAM?“ vyptávala se dál Irulán.

„Ti shrábnou čistý zisk,“ vysvětloval Scytale.

„A co ostatní mocenské skupiny?“

„Stačí se ohánět vládou,“ řekl Scytale. „Ty méně mocné anektujeme ve jménu morálky a pokroku. Naši protivníci se zahubí svými vlastními závazky.“

„Alia také?“

„Hayt je mnohoúčelový ghola,“ řekl Scytale. „Imperátorova sestra je ve věku, kdy se dá snadno rozptýlit atraktivním mužem, určeným právě pro podobné účely. Bude ji přitahovat jeho mužnost a jeho schopnosti mentata.“

Mohiamová si dopřála ten luxus vytřeštit údivem staré oči. „Ten ghola je mentat? To je nebezpečný krok.“

„Aby byl mentat přesný,“ namítla Irulán, „musí mít

přesné údaje. Co když ho Paul požádá, aby mu sdělil pravý účel našeho daru?“

„Hayt mu řekne pravdu,“ odpověděl Scytale. „Nezáleží na tom.“

„Takže necháváte Paulovi otevřená zadní vrátka,“ podotkla Irulán.

„Mentat!“ zamumlala Ctihodná matka.

Scytale se na ni podíval a uvědomil si, že její reakce jsou zabarveny prastarou nenávistí. Už od dob Služebnického džihádu, kdy „myslící stroje“ byly ve většině vesmíru vyhlazeny, vzbuzovaly počítače nedůvěru. A podobné staré emoce zabarvovaly i postoje k lidským počítačům.

„Tenhle váš úsměv se mi nelíbí,“ řekla náhle Mohiamová tónem pravdy a podívala se přímo na Scytala.

Scytale stejným tónem odpověděl: „A mě nijak zvlášť nezajímá, co vás těší. Ale musíme spolupracovat. To všichni chápeme.“ Pohlédl na kormidelníka Gildy. „Že, Edriku?“

„Udělujete bolestné lekce,“ řekl Edric. „Předpokládám, že jste mi chtěl dát jasně najevo, že nesmím prosazovat svou proti společnému úsudku svých spolupiklenců.“

„Vidíte, přece jen ho můžeme něco naučit,“ ušklíbl se Scytale.

„Chápu také jiné věci,“ zavrčel Edric. „Atreidové mají v rukou monopol na koření. Bez něj nemohu zkoumat budoucnost. Bene Gesserit ztratí svou schopnost rozeznat pravdu. Všichni máme své zásoby, ale ty nejsou nekonečné. Melanž je mocné platidlo.“

„V naší civilizaci je víc platidel,“ připomněl mu Scytale. „Takže zákon nabídky a poptávky selhává.“

„Vy myslíte, že mu dokážete uloupit jeho tajemství,“ zasípala stará Ctihodná matka. „A jeho samotného také. Jenže tu planetu brání jeho šílení fremeni!“

„Fremeni jsou civilizovaní, vzdělaní a nevědomí,“ opravil ji Scytale. „Šílení nejsou. Jsou vychováni tak, aby věřili, ne věděli. Vírou se dá manipulovat. Jen vědomosti jsou nebezpečné.“

„Ale zbude mi pak ještě něco, co zplodí královskou dynastii?“ zeptala se Irulán.

Všichni slyšeli odhodlání v jejím hlase, ale jen Edric se mu usmál.

„Něco ano,“ kývl Scytale. „Něco.“

„Bude to znamenat konec tohoto Atreida jako vládnoucí síly,“ podotkl Edric.

„Umím si představit, že něco podobného předpověděli i jiní, méně nadaní věšteckou schopností,“ řekl Scytale. „Pro ně *mektub am mallá*, jak říkají fremeni.“

„Je to zpečetěno solí,“ přeložila Irulán.

Když to řekla, Scytale si konečně uvědomil, co tu Bene Gesserit nastražil na něj – krásnou a inteligentní ženu, která nikdy nemůže být jeho. *No co*, pomyslel si, *třeba ji napodobím někomu jinému.*

Každá civilizace se musí vyrovnat s nevědomou silou, která může blokovat, zradit nebo zvrátit téměř každý vědomý kolektivní záměr.

TLEILAXANSKÝ TEORÉM (NEDOKÁZANÝ)

Paul si sedl na kraj postele a začal si zouvat pouštní boty. Páchly mazadly usnadňujícími chod pump v podpatcích, které dodávaly energii celým jeho filtršatům. Bylo pozdě. Tentokrát svou noční procházku dost protáhl a způsobil svým blízkým hodně obav. Sám připouštěl, že ty procházky jsou nebezpečné, ale byl to takový druh nebezpečí, který dokázal rozeznat a okamžitě se mu postavit. Chodit v noci nepoznán ulicemi Arrakénu, v tom bylo něco lákavého a přitažlivého.

Odhodil boty do kouta pod jedinou luminu, která v místnosti byla, a vrhl se na uzavírací švy svých filtršatů. Bohové, jak strašně je unavený! Únava se ovšem omezovala na svaly, kdežto v mysli mu to vřelo. Když sledoval běžné každodenní činnosti, zmocňovala se ho závist. Většina z toho anonymního davu za zdmi Pevnosti žila život,